Lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola
Lainsäädäntöneuvos Pasi Kallio
7.4.2026 Diaarinro

Hallituksen esitys 30/2026 eduskunnalle laeiksi metsälain, luonnonsuojelulain ja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta – ympäristöministeriön vastaus edustaja Elon kysymykseen

Ympäristöministeriö kiittää maa- ja metsätalousvaliokunnan istunnossa 27.3.2026 saaduista edustaja Elon kysymyksistä. Näistä ensimmäinen koskee luonnonsuojelulain 82 §:ään ehdotettavaa muutosta, ja erityisesti sitä, onko kyseessä heikennys voimassa olevaan lakiin ja miten siihen on päädytty. Lisäksi edustaja Elo esitti kysymyksen siitä, ovatko ehdotettavat muutokset EUTI:n oikeuskäytännön mukaisia.

Vastauksena ensimmäiseen kysymykseen ympäristöministeriö toteaa, että ehdotettu muutos on säännöksen sanamuotoa tarkastellen heikennys nykytilaan, jossa mitään toimintoja ei ole rajattu luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentin 3 kohdan häirintäkiellon ulkopuolelle lintujen suojelun osalta. Nyt ehdotettava muutos 82 §:n yleispoikkeuksen osalta ulottuu aiemmasta poiketen myös lintuihin, tietyin tiukasti rajatuin edellytyksin. Ehdotuksen taustalla on EUTI:n oikeuskäytäntö sekä lintudirektiivin mahdollistama jousto, jossa lintujen tahallisen häirinnän soveltaminen on kytketty direktiivin tavoitteisiin.

Esitettävä muutos on kuitenkin lintudirektiivin mukainen, koska lintujen häirintä olisi rajatuissa toiminnoissa eli metsä- ja maatalouden harjoittamisessa, rakentamisessa sekä laitteiden ja rakennusten käytössä sallittua, jos se ei merkittävästi heikennä lajin suojelutilannetta. Käytännön tasolla säännösmuotoilu tosiasiassa säilyttänee vallitsevan oikeustilan ennallaan, koska esimerkiksi metsätaloudessa lain 70 §:n 1 momentin 3 kohdan häirintäkieltoa on noudatettu käytännössä siltä osin, kun metsätalouden omia linnuston huomioimista koskevia ohjeita on vapaaehtoisesti metsätaloustoiminnassa noudatettu. Sikäli kun maa- ja metsätalousministeriö antaa metsälain 10 c §:n 7 momentin nojalla näitä ohjeita sisällöllisesti vastaavat asetukset, tilanne paranisi, koska ohjeiden sijasta metsätalouden harjoittajilla olisi velvollisuus niitä noudattaa. Metsälain muuttamista koskevaan säännökseen ei kuitenkaan ole liitetty rangaistussäännöstä kyseisten ohjeiden noudattamatta jättämiseen, mikä osaltaan heikentää ministeriön asetuksen vaikuttavuutta.

Lain valmistelun aikana muutosta päädyttiin ehdottamaan nimenomaisesti luonnonsuojelulain 82 §:n yleispoikkeussäännökseen sen vuoksi, että ministeriöiden yhteinen näkemys oli, että rauhoitussäännöksiin itsessään ei tule tehdä muutoksia ja heikentää lintulajien turvaa niiden suojelutilanteen kannalta kaikkein keskeisimpinä ajanjaksoina eli lisääntymisen ja muuton aikana. Jos itse rauhoitussäännöstä olisi muutettu lisäämällä lintudirektiivin sanamuodon mukainen lisäedellytys häirintäkieltoon, säännöksen sovellettavuus olisi myös tarkoitustahallisen häirinnän osalta epäselvä. Kun häirintä pesintäaikana voi ja jopa usein myös johtaa kehittymässä olevien tai jo kuoriutuneiden lintuyksilöiden menehtymiseen, rajanveto sallitun häirinnän ja kielletyn tappamisen välillä on sattumanvarainen. Oikeudellinen selkeys edellyttää, että selkeä tahallisen häirinnän kielto säilyy rauhoitussäännöksessä.

Toisen kysymyksen osalta ympäristöministeriö toteaa metsälain 10 c §:n 5 momenttiin ehdotetun, luonnonsuojelulain 70 §:ssä tarkoitetun tahallisuuden etukäteisesti poissulkevan säännöksen saattavan aiheuttaa jonkinlaista epäselvyyttä suhteessa lintudirektiivin velvoitteisiin ja EUTI:n ratkaisukäytäntöön. Tämä johtuu ympäristöministeriön näkemyksen mukaan pitkälti siitä, että sääntelyä ja tahallisuuden käsillä oloa tulkitaan viime kädessä lintudirektiivin velvoitteiden täyttymisen näkökulmasta, mikä edellyttää olosuhteiden ja

esimerkiksi ennalta ehkäisevien toimenpiteiden asianmukaisuuden ja riittävyyden tapauskohtaista arviointia. Tältä osin erityistä merkitystä on sillä, miten myöhemmin annettavassa asetuksessa ja mahdollisessa ohjeistuksessa tarkennetaan säännöksiä linnuston arvioinnista ja ennalta ehkäisevistä toimenpiteistä metsän hoitamisessa ja käyttämisessä.